

משנה לרצון מזהר בים

יחיד ע"י:
באהלי צדיקים
MACHON BE'OHLEI TZADIKIM

אוצרות דברי תורה, סיפורים מכתבים ופתגמים

מתוך שיחות קודש ופגישות בין גדולי ישראל וכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

באור הפרשה

מדוע אין ברכה על קידוש ה'?

"יען לא האמתם בי להקדישני לעיני בני ישראל" (חוקת כ' יב).

הגאון רבי יצחק ידידיה פרנקל זצ"ל נחשב לאחד מגאוני ישראל בדור האחרון. נולד ביום כ"ו בתשרי שנת תרע"ד בעיירה לינטשיץ שבפולין לרבי אהרן פרנקל שהיה גדול בתורה. בצעירותו למד אצל הגאונים ארזי הלבנון רבי מאיר דן פלוצקי, רבי מנחם זמבה ורבי יחזקאל מאוסטרובצה. כבר אז נודע כעילוי ובעל הוראה גדול. חיבר ספרים בהלכה ובסוגיות הש"ס, ענה מאות תשובות הלכתיות וכתב מע"ג במות תורניות. שימש כרבה של העיר תל אביב יפו. ביום ב' י"ב אייר ה'תשד"מ ביקר רבי יצחק ידידיה פרנקל אצל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, לאחר תפילת מנחה פנה אליו כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ואמר:

ראיתי שדיברתם על נושא קידוש השם (הגדר של מסירות נפש על קידוש השם), וגם ביום רביעי תדברו בענין זה. קידוש השם היינו מסירות נפש, ומבואר בחסידות שנפש הינה הרצון, וכמו שנאמר [ירמיהו טו, א] "אין נפשי אל העם הזה" - ואם כן, מסירות נפש פירושו מסירת הרצון, שיוסיף רצון להתקרב להקב"ה. ואולי מהאי טעמא אין ברכה על קידוש השם - מסירת נפש, כי הרי אין ברכה על הרצון.

הגרי"ד פרנקל: הרקאנטי מביא שהברכה על קידוש השם היא "ברוך המקדש שמו ברבים", אלא שאין אומרים אותה בשם ומלכות כי ייתכן שיהיה ברגע האחרון שינוי ולא יצטרך למסירות נפש.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: הכוונה "ברבים" היא שלא יעשה רק לעצמו אלא גם לרבים, דהיינו ש"ממנו ילמדו וכן יעשו".

הגרי"ד פרנקל: לכן פוסק הרמב"ם [יסודי התורה פרק ה' הלכה ד']. שקדוש השם הוא בעשרה מישראל, שנאמר "ונקדשתי בתוך בני ישראל".

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: ... יכולים לקיים קידוש השם גם מתוך הרחבת הדעת.

אחר כך הוסיף: אני עושה את כבודו שליח למסור פרישת שלום לאנ"ש וכן שאר היהודים בארץ הקודש. הרי שמכאן הוא ידידיה - ידיד השם, מורה על השלום. והרי זה "ברכונם מבית השם".

(רישומה של שנה' תשד"מ עמוד 215)

1 בכינוס החמישי לתורה שבע"פ שהתקיים בארה"ב בימים י"א - י"ד אייר תשד"מ בבית הכנסת עטרת צבי בשדרה החמישית במנהטן היה הרב פרנקל אורח הכבוד מארץ ישראל. שם דיבר בפתיחת הכנס ובחתימתו ביום רביעי. מאמרו המלא של הרב פרנקל נדפס בספר "תורה שבעל פה - כ"ו" ירושלים תשמ"ה.

מפני המלכות

"החליט שאני אהיה רבה של תל אביב"

בשנת תשכ"א ביקר לראשונה הגרי"ד פרנקל אצל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ונכנס ליחידות ארוכה. לאחר היחידות כתב מכתב למשפחתו בו תיאר את היחידות:

"עתה השעה שתיים בלילה יום ה'. אני חוזר מיחידות עם האדמו"ר מליובאוויטש. שעתיים הוא ישב אתי. הוא אישיות אצילה. הוא ביקשני מאוד למסור לך [לבנו הרב איסר פרנקל זצ"ל. שימש לאחמ"כ כרב שיכון 'בבלי' בתל-אביב] דרישת שלום, ואמר שתרכה לכתוב, ושתדע שהוא קורא את כל מאמריו. הוא דיבר אתי על רבנות תל אביב ועל מצב הרבנות בכלל".

בשנת תש"ל ביקר שוב הגרי"ד פרנקל זצ"ל בהיכלו הקדוש של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, וכך תיאר הגרי"ד פרנקל את שדובר בפגישה זו:

"זכורני כשנכנסתי ליחידות בשנת תש"ל, הוא קם ממקומו וניגש אלי בחמימות ושאלתי

הראשונה היתה "מה בקשר לרבנות בתל אביב"? הייתי המום ונדהם, לא העליתי אז בדעתי לכהן כרב הראשי בתל אביב. ואמרתי לו שאיני חושב על כך. כשהוא לא הרפה ממני בנושא זה עניתי לו שזה תלוי במפלגות ולהם הרי יש את הרב שלהם. אמר לי כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בזה הלשון: "זה אני יודע ואולם מה אומרת תל אביב עצמה"? ממש נדהמתי, ראיתי את החלטתו שאני אהיה רבה של תל אביב וזהו! הסוף אתם יודעים, כעבור שנתיים נבחרתי לרבה של תל אביב [בשנת תשל"ג]. הוא כבר ראה זאת אז מאד התפעלתי אז, כאשר הוא שוחח עמי בפרטרוט על הרבה נושאים הקשורים לעולם הרבנות וארץ הקודש בהתמצאות מופלאה, עד שנזכרתי כי נהירין לו שבילין דארץ הקודש כמו שנהירין לו שבילין דרקיעא".

(שמן ששון מחברך חלק ד' עמוד 98)

אקטואליה

הוולת מחירי הדירות בארץ הקודש

אחד המאבקים הגדולים של כ"ק הגה"ק ה'לב שמחה' מגור לאחר התמנותו לאדמו"ר היה בנוגע להוולת מחירי הדירות למכירה והשכרה. לשם כך החל להוציא את חסידיו שהיו עד אז בעיקר בבני ברק וירושלים, אל מחוץ לריכוזים החרדיים לערי הפריפריה, ואף ניסח תקנות מחמירות שלא לקנות דירות יקרות. בזכות כך הציל רבבות מבני היהדות החרדית שהלכו בעקבותיו וזכור לדורות בעניין זה. נושא זה אודות הוולת הדירות העלה כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בפני ה'לב שמחה' שש שנים לפני שכיחן כאדמו"ר², כאשר ביקר אצלו ביום חמישי, ל' בשבט תשל"א [כפי שרשם בשעתו מזכיר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש הרה"ח ר' חיים

יהודה לייב גרונר ע"ה]:

"דובר אודות מחירי הדירות בארץ-הקודש. כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר [ל'לב שמחה]: שיש להשתדל להוריד את מחירן, וציין כי ידוע לו על כמה וכמה שידוכים שהתבטלו מפני יוקר הדירות - כידוע יש נוהגים לקנות דירה לזוג העומד להקים את ביתו, וכאשר אין באפשרות של אחד הצדדים לעמוד במחיר הגבוה, קורה לפעמים שמבטלים שידוך מסיבה זו".

הלב שמחה: כנראה שהזכות להתגורר בארץ-ישראל צריכה לבוא על-ידי קושי ("ארץ ישראל דארף אנקומען שווער").

2 לפני שכיחן כאדמו"ר נהג ה'לב שמחה' לבקר פעמים רבות אצל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש. וכן הגיע פעם נוספת ליחידות לאחר נשיאותו בחודש אלול תשל"ח.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: אכן, זהו אחד הדברים שנקנים בייסורים - כמאמר חז"ל "שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל כו' על-ידי ייסורין כו' תורה וארץ-ישראל והעולם-הבא". אמנם, בדורנו זה ובדור שלפני זה כבר יצאו ידי חובה - ובאופן של "מהדרין מן המהדרין"

בייסורים ובקשיים, ולכן, יש צורך להשתדל בהורדת מחירי הדירות כדי להקל על זוגות צעירים, ועל הציבור בכלל.

(ראה בארוכה בסוד שיח עמוד 56 מדור ניצוצי רבי גיליון התקשרות תק"ל)

ימי זיכרון

כ"ק אדמו"ר ה'לב שמחה' מגור זצ"ל ז' תמוז תשנ"ב

י"הודי שאדמו"ר מכבדו כל כך

"כאשר האדמו"ר מגור (ה'אמרי אמת') ישב באבילות, נשלחתי על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר לניחום אבלים בשמו. כיון שדרכי זו היתה להיות לעצמי ("איך פלעג זיצן פאר זיך"), לא השתתפתי אז באסיפות של רבנים וכיוצא בזה, נסיתי להתחמק ולטעון שמעולם לא הייתי שם, ואינני מכיר שם אף אחד וכו', אבל, בסופו של דבר לא היתה לי ברירה, והוכרחתי, למלא השליחות שנצטוותי על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר".

באותה הזדמנות סיפר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש סיפור נוסף על הקשר החם ששרר בין ליובאוויטש לגור:

"כשהגיעו לעיירתנו יקטרינוסלב פליטים מוורשא [בפרוץ מלחמת העולם הראשונה, כאשר הצאר עם מפקד הצבא לחמו נגד הגרמנים, גירשו אותם מפולין לרוסיה], היה ביניהם יהודי נשוא-פנים שהבחנתי -ביום השבת קודש- שאדוני אבי מורי ורבי [הגה"ק המקובל רבי לוי יצחק זצ"ל] מתייחס אליו באופן מיוחד, בכך שהושיבו בראש השולחן ודברו יחד בדברי תורה כו' (אף שמלבדו היו עוד כמה וכמה מזקני החסידים), ואף שמפאת גילי הצעיר לא התעניינתי בתוכן הדברים (זכורני רק שדיבר אידיש במבטא שונה מהאידיש המדוברת באוקראינה ודרום רוסיה), התעניינתי לדעת מי הוא יהודי זה שאדמו"ר מכבדו. את אדמו"ר בעצמו יראתי לשאול, ולכן הלכתי לשאול את אמי מורתי מי הוא יהודי זה שאדמו"ר מכבדו כל כך, ואמרה לי, שיהודי זה הוא הרב מנחם מענדל קאמינער, גיסו של האדמו"ר מגור".

(שיחות קודש תשל"ז חלק א' עמוד 525. תרגום חופשי מאידיש)

קשר שנשמר בכל הזמנים

בהתוועדות שבת פרשת תצוה שושן פורים תשל"ז הקדיש כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שיחה מיוחדת אודות המאורע המיוחד של הכתרת מרן ה'לב שמחה' מגור להנהיג את עדת חסידיו, היה זה כשבועיים לאחר פטירת ה'בית ישראל'. בהתוועדות הקודש דיבר בהרחבה אודות הקשר שהיה במהלך השנים בין גור לליובאוויטש. קשר שהחל עוד בתקופת האדמו"ר מקוצק וחתנו בעל ה"אגלי טל" מסוכוטשוב, והמשיך בדורות שלאחרי זה עד לדור האחרון. להלן קטעים מתוך השיחה:

"קשר שנשמר בכל הזמנים, כולל גם בזמנים שהדרכים בין ליובאוויטש וגור היו משובשים בגייסות, ומה גם שמדובר אודות צדיקים גדולים - שההשגחה העליונה בחרה בהם בתור מנהיגי ישראל, אשר לאורם הלכו עשירות אלפים מבני ישראל, ופעלו אצלם הענין ד"כי תשא את ראש" - שאצלם לא קיימים הגבלות כו'. וכאמור, קשר זה נשמר במשך כל הדורות, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר, והולך ונמשך גם בהווה.

"... ובהמשך לכל הנ"ל - הרי כאן המקום להזכיר על דבר המאורע שאירע בבית גור בשבוע האחרון [הכתרת ה'לב שמחה' לאדמו"ר מגור] ולהביע את הברכה - במעמד כמה עשירות ומאות מבני ישראל, ובמקום קדוש - שתהיה הנשיאות בהצלחה רבה ואמיתית, ועל יסוד מסורת אבות - כפי שהיה עד עתה (אשר גם בענין זה מודגש הקשר עם רבותינו נשיאנו) - מיוסד על אהבת התורה, אהבת ישראל ואהבת הקב"ה, וכל זה באופן ד"מעלין בקודש". וילך לבטח דרכו בכל התוקף דאל יבוש מפני המלעיגים".

מבית הגזנים

י"הודי שאדמו"ר מכבדו כל כך

ביום שלישי א' אייר תשל"ז אחרי תפילת ערבית נתקבל אצל כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שלוחו של ה'לב שמחה' מגור שבא למסור אליו שליחות. כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ביקש שיביאו עבורו השליח כסא וישב עמו בגן עדן התחתון. בין הדברים התעניין רבות בשלומם של האדמו"ר מגור, האם הוא אומר 'תורה', איפה הוא יושב, באיזה חדר וכו'. בסיום היחידות מסר השליח לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש יין ישן ששלח ה'לב שמחה' לרגל יום הולדתו ה-75 של האדמו"ר מליובאוויטש. למחרת שיגר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש מכתב ל'לב שמחה' בו מודה לו על השליחות:

ב"ה, ב' אייר התשל"ז
הרה"צ והרה"ח א"י א"נ נ"ב בנש"ק וכו'
מוה"ר שמחה בונם האדמו"ר מגור שליט"א
אחדש"ת,
זה עתה הגיעני הברכה והפרישת שלום על ידי השליח שליט"א,
ותשואות חן ותשואות חן על הברכות, וכבר מילתי אמורה בתורתנו הקדושה: ואברכה (ה') מקור הברכות) מברכך, בברכתו של הקב"ה שתוספתו מרובה על העיקר.
ובפרט כאשר באה בהוספת מעשה (שילוח יין ישן וכו') - ועל דרך פירוש הרמב"ן לך לך (יב, ו) בהחזקת אברהם בארץ, סימן לבנים יעד טוב.³
בהוקרה בכבוד ובברכה.

(אגרות קודש חלק ל"ב יב'קיה, שיחות קודש תשל"ז חלק ב' עמוד 685)

3 יש לציין שהרמב"ן מסביר בפירושו שהנביאים מקשרים את נבואתם במעשה כדי שתחול הנבואה. ובכך הסביר במכתבו הק' את שילוח היין על ידי ה'לב שמחה' מגור.

יפה שיחתו

כ"ק אדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל ט' תמוז תשנ"ב

י"הודי שאדמו"ר מכבדו כל כך

שגם אני, הרי, עוסק בלהט ברש"י ו"פשוטו של מקרא". ישנם כאלה שיש להם טענות עלי מדוע הנני לוקח מומנו של הקהל בהתוועדויות של שבת-קודש - דבר שלא היה נהוג בזמנים עברו - על חומש ופרש"י ששייך ל"בן חמש למקרא". שמחת, איפוא, לשמוע שיש "תנא דמסייע ל".

לאחר מכן ביקש כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש לברר אצלו מדוע התחיל האדמו"ר מקלויזנבורג למסור שיעורים בחומש רש"י ולא ידעו הסיבה לכך. לאחר מספר ימים ביררו והודיעו לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש את הסיבה.

י"הודי שאדמו"ר מכבדו כל כך

מעניין לעניין באותו עניין מספר הגאון הצדיק רבי שמואל אלכסנדר אונסדורפר זצ"ל מחותנו של האדמו"ר מקלויזנבורג וחמיו של כ"ק האדמו"ר מצאנו שליט"א: בהיותו בהתוועדות קודש אצל מרן הגה"ק מליובאוויטש בחג הגאולה י"ט כסלו תשמ"ח, בין השיחות פנה אלי ושאל אותי: מה שלום הרבי מקלויזנבורג? ועניתי לו שהאדמו"ר מקלויזנבורג אינו בריא ואינו יכול לדבר. והשיב כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש על דברי: "אצל רבי צריך לתבוע שידבר!".

(בסוד שיח עמוד 137)

ביום י"א שבט תשמ"ג ביקר ביחידות הגה"צ רבי שלמה גולדמן זצ"ל שכיהן כאדמו"ר מזוועהיל-צאנו מיוניו סיטי. קודם לכן שימש כרב וראש ישיבה בקהילת צאנו-קלויזנבורג ביוניו סיטי. היה בנו הרביעי של הרה"ק רבי מרדכי מזוועהיל וחתנו של האדמו"ר מקלויזנבורג. הוא הגיע בשליחות חמיו. להלן קטע מתחילת היחידות.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: נפתח תחילה במתרחש בגשמיות. כ"ק מו"ח אדמו"ר היה נוהג להתבטא בדרך-כלל "בגשמיות וברוחניות" כאשר הוא מקדים את הגשמיות לפני הרוחניות.

- מה שלום חותנכם הרבי [מקלויזנבורג]? [ומיד המשיך] אודות הרוחניות נרתע אני בכלל מלשאול ("וועגן רוחניות בין איך מורא גאר צו פרעגין")!

האדמו"ר מזוועהיל- צאנו [דיווח אודות מצב בריאות חותנו האדמו"ר מקלויזנבורג ואמר]: חותני האדמו"ר ביקשני לשאול בשלום כ"ק אדמו"ר שליט"א.

כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש: "כשמסביבי טוב, אזי גם שלומי טוב. שומע אני שחותנכם [האדמו"ר מקלויזנבורג] אומר שיעורים בחומש ופירוש רש"י, ואני שמח לשמוע זאת כיון

העלון מוקדש ליכות הרה"ח ר' אליהו בן ברכה ומשפחתו שיחי'